

გამოსაშვები გამოცდების დავალებათა ნიმუშები

I. ქართული ენა და ლიტერატურა

ქართული ენისა და ლიტერატურის ტესტური დავალებების ნიმუშები მოიცავს იმ საკითხებს, რომლებიც შეესაბამება 2013-2014 წლის სკოლის გამოსაშვები გამოცდების პროგრამას. აღნიშნული პროგრამა ეფუძნება ეროვნულ სასწავლო გეგმასა და ქართული ენისა და ლიტერატურის საგნობრივ პროგრამას.

გამოცდაზე შემოწმდება ქართული ენისა და ლიტერატურის ცოდნა და ამ ცოდნის გამოყენების უნარი. დავალებები მოიცავს ლექსიკოლოგიას, სტილისტიკას, გრამატიკასა (მორფოლოგიასა და სინტაქსს) და პუნქტუაციას; მხატვრული ტექსტის ანალიზისათვის აუცილებელ ლიტერატურათმცოდნეობით ტერმინებს; ლიტერატურული პროცესის ძირითად ეტაპებსა და შესწავლილ ნაწარმოებებს.

გთავაზობთ დავალებების რამდენიმე ნიმუშს:

1. რომელ შესიტყვებაშია გამოყენებული სიტყვა ცივი გადატანითი მნიშვნელობით?

- ა) ცივი ზამთარი.
- ბ) ცივი კერძი.
- გ) ცივი მზერა.
- დ) ცივი ქარი.

2. რომელი მეტყველების ნაწილია ხაზგასმული სიტყვა?

ყველა მხიარულობდა, გოგონა კი მოწყენილი იჯდა.

- ა) ზმნიზედა.
- ბ) შორისდებული.
- გ) კავშირი.
- დ) ნაწილაკი.

3. რომელია სწორი ფორმა?

- ა) ანთავისუფლებს.
- ბ) ანვითარებს.
- გ) ანთებს.
- დ) ანსახიერებს.

4. რომელ წინადადებაშია სინტაქსური შეცდომა?

- ა) ჩვენი ქალაქის სტუდენტობა აქ იკრიბებოდნენ.
- ბ) ჩვენი ქალაქის სტუდენტები აქ იკრიბებოდნენ.
- გ) ჩვენი ქალაქის სტუდენტობა აქ იკრიბებოდა.
- დ) ჩვენი ქალაქის ყველა სტუდენტი აქ იკრიბებოდა.

5. რომელ წინადადებაში არ არის სწორად გამოყენებული კავშირი?

- ა) ბიჭს იმის გადმოცემა არ შეეძლო, რაც მის გულში ხდებოდა.
- ბ) ეს არის „ვეფხისტყაოსნის“ უძველესი ხელნაწერი, რამაც ჩვენამდე მოაღწია.
- გ) ტბასთან ყვავის დუმფარა, რომელიც გასაოცარი სილამაზით გამოირჩევა.
- დ) ჩემი ყურადღება მიიქცია იმ შენობამ, რომელიც ადრე არ შემიმჩნევია.

**6. რომელი სასვენი ნიშანი/ნიშნები უნდა იყოს გამოყენებული შემდეგ წინადადებაში:
დედა რასაკვირველია გაახარა შვილის წარმატებამ.**

- ა) მძიმე.
- ბ) მძიმეები.
- გ) ტირილები.
- დ) წერტილ-მძიმე.

7. გაიხსენეთ „ვეფხისტყაოსანი“.

რას გულისხმობს ავთანდილი სიტყვებში: „განგებასა ვერვინ შეცვლის“?

- ა) განგება მარადიულია.
- ბ) ბედისწერა სასტიკია.
- გ) ღვთის ნება გარდაუვალია.
- დ) წესრიგი ყველგან აუცილებელია.

**8. გაიხსენეთ დავით გურამიშვილის „სწავლა მოსწავლეთა“.
როგორი საუნჯეა ცოდნა?**

- ა) ადვილად ხელშესახები.
- ბ) თვალსაჩინო.
- გ) უხილავი.
- დ) ძნელად დასაავიწყებელი.

9. ყურადღებით წაიკითხეთ მონაკვეთი ნ. ბარათაშვილის პოემიდან „ბედი ქართლისა“:

„მაგრამ, ვინ იცის! იგი იქნება
უკეთ ფიქრობდეს, რაც გვეჭირვება?
ბევრჯერ ღვთიურსა ზრუნვასა მეფის
გონება ყმათა ვერა მიხვდების!“

რა განსაზღვრავს სოლომონის ამგვარ დამოკიდებულებას მეფის გადაწყვეტილების მიმართ?

- ა) მეფე გამჭრიახია.
- ბ) მეფე გონიერია.
- გ) მეფე მამაცია.
- დ) მეფე მბრუნებელია.

10. გაიხსენეთ ილია ჭავჭავაძის მოთხრობა „ოთარაანთ ქვრივი“.

როგორ გვიხასიათებს ოთარაანთ ქვრივს სიტყვები: „დეე ამას იქით იცოდნენ, რომ მე ოთარაანთ ქვრივს მემახიანო“?

- ა) ოთარაანთ ქვრივი გულმოწყალეა.
- ბ) ოთარაანთ ქვრივი პრინციპულია.
- გ) ოთარაანთ ქვრივი ტრაბახაა.
- დ) ოთარაანთ ქვრივი ქედმაღალია.

11. აკაკი წერეთლის პოემაში „გამზრდელი“ ვკითხულობთ:

„საფარ-ბეგიც მან გაზარდა
ისე, როგორც სხვები ყველა,
მაგრამ მარტო წვრთნა რას იზამს,
თუ ბუნებამც არ უშველა?“.

რის თქმა უნდა პოეტს უკანასკნელი სტრიქონებით?

- ა) აღზრდა უშედეგოა, თუ ადამიანი ბუნებას არ უფრთხილდება.
- ბ) აღზრდა უშედეგოა, თუ ადამიანი ბუნებასთან არ არის დაკავშირებული.
- გ) აღზრდა უშედეგოა, თუ ადამიანი ბუნებით არის უზნეო.
- დ) აღზრდა უშედეგოა, თუ ადამიანი ბუნების წინააღმდეგ მიდის.

12. გაიხსენეთ ალექსანდრე ყაზბეგის მოთხრობა „ხევისბერი გოჩა“.

როგორ შეხვდნენ მოხვევები ნუგზარ ერისთავის გადაწყვეტილებას, დაიმორჩილოს ხევი?

- ა) აღშოთდნენ.
- ბ) დაფიქრდნენ.
- გ) დაფრთხნენ.
- დ) შედრკნენ.

13. გაიხსენეთ ვაჟა-ფშაველას პოემა „ალუდა ქეთელაური“.

ალუდამ ბერდიას მუცალისათვის კურატის შეწირვა სთხოვა, რაზეც უარი მიიღო.

რა არგუმენტით სცადა ალუდამ ბერდიას დარწმუნება?

- ა) ადამიანებმა არ უნდა დავივიწყოთ ტრადიციებიო.
- ბ) მეც გუდანის ჯვრის ყმა ვარო.
- გ) მეც შემიძლია კურატის მსხვერპლად შეწირვაო.
- დ) უარი უნდა ვთქვათ მიუღებელ ადათებზეო.

14. ყურადღებით წაიკითხეთ მონაკვეთი დავით კლდიაშვილის მოთხრობიდან „სამანიშვილის დედინაცვალი“: „ბეკინას თავისი თავი მდიდრებში მოჰქონდა და ვინ იქნებოდა, რომ თავის სიღარიბეზე ერთი სიტყვა წამოეცდევინებინა ბეკინასათვის?“
როგორ გვიხასიათებს ბეკინას სიტყვები: „თავი მდიდრებში მოჰქონდა“?

- ა) ამპარტავანია.
- ბ) თავმოყვარეა.
- გ) მატყუარაა.
- დ) მორიდებულია.

15. ყურადღებით წაიკითხეთ სტროფი გალაკტიონ ტაბიძის ლექსიდან „სილაყვარდე ანუ ვარდი სილაში“:

„სად არის ჩემთვის სამაგიერო?
საბედნიერო სად არის სული?
ვით სამოთხიდან ალიგიერი,
მე ჯოჯოხეთით ვარ დაფარული“.

რა მხატვრული საშუალებაა გამოყენებული მესამე სტრიქონში?

- ა) გაპიროვნება.
- ბ) მეტაფორა.
- გ) შედარება.
- დ) ჰიპერბოლა.

ყურადღებით გაეცანით თითოეული დავალების პირობას, გააანალიზეთ პასუხების შემოთავაზებული ვარიანტები და მხოლოდ ამის შემდეგ მონიშნეთ სწორი პასუხი.

შეფასების სქემა:

1. გ) -----1ქ.	2. დ) -----1ქ.	3. გ) -----1ქ.	4. ა) -----1ქ.	5. ბ) -----1ქ.
6. ბ) -----1ქ.	7. გ) -----1ქ.	8. გ) -----1ქ.	9. დ) -----1ქ.	10. ბ) -----1ქ.
11. გ) -----1ქ.	12. ა) -----1ქ.	13. ბ) -----1ქ.	14. ა) -----1ქ.	15. გ) -----1ქ.

II. ქართული, როგორც მეორე ენა (არაქართულენოვანი სკოლების მოსწავლეთათვის)

ქართულის, როგორც მეორე ენის, გამოსაშვები გამოცდების ტესტური დავალებები შედგენილია 2013-2014 სასწავლო წლის საგამოცდო პროგრამის მოთხოვნათა გათვალისწინებით. საგამოცდო პროგრამა, თავის მხრივ, ეყრდნობა 2011-2016 წლების ეროვნულ სასწავლო გეგმასა და საგნობრივ პროგრამას (იხ. საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ვებგვერდი, ეროვნული სასწავლო გეგმა 2011-2016; კოდიფიცირებული რედაქცია, 03. 09. 2013 წლის მდგომარეობით, თავები XVI-XIX, გვერდები 236-391).

გამოცდაზე შემოწმდება:

- ლექსიკის, გრამატიკის, პუნქტუაციის ცოდნა;
- ამ ცოდნის გამოყენების უნარი;
- სხვადასხვა სახის ტექსტების გაგება-გააზრების უნარი.

გთავაზობთ სირთულით ერთმანეთისაგან განსხვავებული დავალებების რამდენიმე ტიპურ ნიმუშს:

1. რომელია ხაზგასმული სიტყვის სინონიმი?

გიორგი ყველაზე გაბედული ბიჭია ჩვენს ჯგუფში.

- ა) ძლიერი.
- ბ) გულადი.
- გ) მაღალი.
- დ) მსუქანი.

2. ის, ვინც სხვებისადმი ყურადღებიანია, არის:

- ა) მზრუნველი.
- ბ) დაკვირვებული.
- გ) დაფიქრებული.
- დ) მშრომელი.

3. რას ნიშნავს გამოთქმა: „ყური მოჰკრა?“

- ა) გულდასმით მოისმინა.
- ბ) ყურადღება მიაქცია.
- გ) შემთხვევით გაიგონა.
- დ) კარგად დაიმახსოვრა.

4. რომელი კითხვა დაესმის ხაზგასმულ სიტყვას?

ჩვენ ყურადღებით ვუსმენთ მასწავლებელს.

- ა) რატომ?
- ბ) როდის?
- გ) რისთვის?
- დ) როგორ?

5. რომელი ნაცვალსახელით შეცვლით წინადადებაში ხაზგასმულ სიტყვას?

ნათესავმა ახალი ბინა მიიღო.

- ა) მის.
- ბ) მან.
- გ) მას.
- დ) ის.

6. რომელი სიტყვაა გამოტოვებული წინადადებაში?

დაგიძახე, . . . ვერ გაგაგონე.

- ა) ან.
- ბ) რომელიც.
- გ) რათა.
- დ) მაგრამ.

7. დაასრულეთ წინადადება: სახლში მე სულ მარტო . . .

- ა) იყავი.
- ბ) იყავით.
- გ) ვიყავი.
- დ) იყვნენ.

8. რომელ წინადადებაშია შეცდომა?

- ა) ბიჭი დედას ეხმარება.
- ბ) ბიჭი რაკეტა დახატა.
- გ) ბიჭი მეგობარს ელაპარაკება.
- დ) ბიჭი სახლში წავიდა.

9. რომელი სასვენი ნიშანი აკლია მოცემულ წინადადებას?

ნინო, ადრე რატომ არ გაიღვიძე – დაინტერესდა დედა.

- ა) ორწერტილი.
- ბ) მძიმე.
- გ) წერტილ-მძიმე.
- დ) კითხვის ნიშანი.

10. რომელ წინადადებაშია გადმოცემული ფაქტი?

- ა) ვფიქრობ, რომ სწავლის გაგრძელება უცხოეთში აუცილებელია.
- ბ) ალბათ უცხოური ენის სერტიფიკატს ბევრი მოსწავლე აიღებს.
- გ) უცხოეთში სწავლის გაგრძელების მსურველები უკვე შეარჩიეს.
- დ) გირჩევ, სწავლა ბერლინის უნივერსიტეტში გააგრძელო.

11. რა არის მოცემული ტექსტის მიზანი?

ტელესკოპი ასტრონომიული ხელსაწყოა. მას ციურ ობიექტებზე დასაკვირვებლად იყენებენ. ტელესკოპით შეგვიძლია ისეთი ვარსკვლავების დანახვა, რომლებსაც სუსტი ნათების გამო შეუიარაღებელი თვალით საერთოდ ვერ ვამჩნევთ. ციურ სხეულებზე ხანგრძლივი დროით დაკვირვებისათვის ტელესკოპს სპეციალურ სადგომზე ამაგრებენ.

- ა) გაგვაცნოს ტელესკოპის შექმნის ისტორია.
- ბ) გაგვაცნოს ტელესკოპის გამოყენების წესი.
- გ) გაგვაცნოს ტელესკოპის აგებულება.
- დ) გაგვაცნოს ტელესკოპის დანიშნულება.

12. რომელ კითხვაზე იძლევა პასუხს მოცემული ტექსტი?

მზის სისტემაში ყველაზე მაღალი მთა ოლიმპი მდებარეობს მარსზე. მას სახელი შეარქვეს ბერძნულ მითებში მოხსენიებული ოლიმპოს მთის მიხედვით. მთის სიმაღლე 25 კილომეტრია, სიგანე კი 3-ჯერ აღემატება სიმაღლეს. ოლიმპი ჩამქრალი ვულკანია. მეცნიერთა გამოანგარიშებით, იგი ორი მილიონი წლისაა. მათი ვარაუდით, არ არის გამორიცხული, რომ ვულკანი კვლავ ამოქმედდეს.

- ა) როდის აღმოაჩინეს მზის სისტემაში ყველაზე მაღალი მთა?
- ბ) როდის გაჩნდა მარსზე ვულკანური წარმოშობის მთა?
- გ) ვისი წინადადებით შეურჩიეს მთას სახელი ოლიმპი?
- დ) ვინ აღმოაჩინა მზის სისტემაში ყველაზე მაღალი მთა?

13. რომელი წინადადება შეესაბამება ტექსტის შინაარსს?

ასტრონომი და გეოგრაფი პტოლემე ცხოვრობდა და მოღვაწეობდა 87-165 წლებში. მის მიერ შედგენილი „გეოგრაფია“ მსოფლიოში ერთ-ერთი უძველესი წიგნია, რომელშიც თავმოყრილია მაშინდელი წარმოდგენები სამყაროს შესახებ. რასაკვირველია, წიგნში ბევრი უზუსტობაა, მაგრამ იმ პერიოდში ეს იყო გეოგრაფიის ერთადერთი სახელმძღვანელო ევროპაში. სამწუხაროდ, ბევრი რუკა ამ წიგნიდან დაიკარგა. თუმცა ვარაუდობენ, რომ XIV საუკუნეში არსებობდა პტოლემეს რუკა, რომელიც იმდროინდელმა კარტოგრაფებმა გადახატეს.

- ა) პტოლემეს „გეოგრაფია“ XIV საუკუნეში ერთადერთი სახელმძღვანელო იყო.
- ბ) პტოლემეს „გეოგრაფიამ“ ჩვენამდე უცვლელი სახით მოაღწია.
- გ) პტოლემეს რუკა XIV საუკუნეში კარტოგრაფებს გადაუხატავთ.
- დ) პტოლემეს წიგნში ყველა ინფორმაცია სამყაროს შესახებ ზუსტია.

14. მოსწავლემ ანკეტის მონაცემების მიხედვით შეადგინა ტექსტი. შეადარეთ ისინი ერთმანეთს და დააკვირდით, ანკეტის რომელი მონაცემი არ გამოიყენა მან ტექსტში.

ანკეტა

ტექსტი

სახელი, გვარი ----- ნათია ერამე
 დაბადების წელი ----- 1999
 საცხოვრებელი ადგილი - მცხეთა
 საქმიანობა ----- სკოლის მოსწავლე
 მისამართი ----- ა. ბაქრაძის N17
 ინტერესები ----- მუსიკა

ნათია ერამე მე-4 სკოლის მეათეკლასელი მოსწავლეა. ცხოვრობს ქალაქ მცხეთაში. მისი მისამართია – ა. ბაქრაძის N17. ნათიას ძალიან უყვარს მუსიკა. ის კარგად მღერის და უკრავს ფორტეპიანოზე.

- ა) ვინაობა.
- ბ) დაბადების წელი.
- გ) საცხოვრებელი ადგილი.
- დ) საქმიანობა.

15. წაიკითხეთ და შეადარეთ ერთმანეთს ორი ტექსტი. გაარკვიეთ, რომელი ინფორმაციაა საერთო ორივე ტექსტისათვის.

1. ფეხბურთი გუნდური სპორტია. ერთმანეთს თერთმეტი წევრისაგან შემდგარი ორი გუნდი ეთამაშება მართკუთხა მინდორზე, რომელსაც ორივე ბოლოში საგოლე კარები აქვს. თამაშის მიზანი მოწინააღმდეგე გუნდის კარში გოლის გატანაა. მატჩის გამარჯვებული ის გუნდია, რომელიც უფრო მეტ გოლს გაიტანს.

2. ხელბურთი მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში გავრცელებული სპორტული თამაშია. ერთმანეთს შვიდი წევრისაგან შემდგარი ორი გუნდი ეთამაშება. ისინი თამაშობენ მხოლოდ ხელით და ცდილობენ მოწინააღმდეგის გუნდის კარში გაიტანონ ბურთი.

- ა) სპორტის ორივე სახეობა მრავალ ქვეყანაშია გავრცელებული.
- ბ) ორი მოწინააღმდეგე გუნდი ერთმანეთს მართკუთხა მინდორზე ეთამაშება.
- გ) ორივე გუნდის მიზანია მოწინააღმდეგის კარში ბურთის გატანა.
- დ) ორივე სახეობაში გამარჯვებულმა გუნდმა მეტი გოლი უნდა გაიტანოს.

ყურადღებით გაეცანით თითოეული დავალების პირობას, გააანალიზეთ პასუხების შემოთავაზებული ვარიანტები და მხოლოდ ამის შემდეგ მონიშნეთ სწორი პასუხი.

შეფასების სქემა:

1. ბ) -----1ქ.	2. ა) -----1ქ.	3. გ) -----1ქ.	4. დ) -----1ქ.	5. ბ) -----1ქ.
6. დ) -----1ქ.	7. გ) -----1ქ.	8. ბ) -----1ქ.	9. დ) -----1ქ.	10. გ) -----1ქ.
11. დ) -----1ქ.	12. ბ) -----1ქ.	13. გ) -----1ქ.	14. ბ) -----1ქ.	15. გ) -----1ქ.